

KINH NGHIỆM XÂY DỰNG TỔ CHỨC CƠ SỞ ĐẢNG VÀ ĐỘI NGŨ ĐẢNG VIÊN CỦA ĐẢNG CỘNG SẢN TRUNG QUỐC

NGUYỄN XUÂN CƯỜNG – ĐẶNG THỊ THÚY HÀ*

Tóm tắt: Tổ chức cơ sở đảng và đảng viên là cơ sở và lực lượng lãnh đạo xã hội, đóng vai trò nòng cốt trong thực hiện các chủ trương, đường lối, kế hoạch của ĐCS Trung Quốc. Căn cứ vào yêu cầu thực tế của từng giai đoạn lịch sử, ĐCS Trung Quốc đã đề ra những nhiệm vụ cụ thể đối với công tác xây dựng Đảng, trong đó nhấn mạnh vai trò quan trọng của công tác xây dựng tổ chức cơ sở Đảng và đội ngũ đảng viên. ĐCS Trung Quốc nhận định, việc nâng cao chất lượng tổ chức đảng cơ sở phải đi đôi với nâng cao năng lực, tố chất của đảng viên, gắn với việc chống tha hóa, tham nhũng, coi đảng viên là gốc của mọi công việc trong Đảng. Trên cơ sở khái quát lại công tác xây dựng tổ chức cơ sở đảng và xây dựng đội ngũ đảng viên của ĐCS Trung Quốc từ khi cải cách mở cửa năm 1978 đến nay, bài viết nêu lên những kinh nghiệm của ĐCS Trung Quốc trên những phương diện này.

Từ khóa: Tổ chức cơ sở đảng, đội ngũ đảng viên, phương thức lãnh đạo, ĐCS Trung Quốc

Xây dựng tổ chức là một phương diện quan trọng, là công tác nền tảng trong xây dựng Đảng của ĐCS Trung Quốc. Đảng muốn thực hiện nhiệm vụ chính trị phải luôn đưa việc tăng cường xây dựng tổ chức lên vị trí hàng đầu. Nội dung chủ yếu bao gồm: mở rộng diện bao phủ của công tác Đảng, không ngừng tăng cường và cải thiện xây dựng tổ chức cơ sở của Đảng, làm cho tổ chức cơ sở trở thành nơi tổ chức, nơi thúc đẩy và nơi thực hiện đường lối, chủ trương, chính sách của

Đảng. Để thực hiện được điều này, cần thực hiện tốt công tác xây dựng Đảng ở các nơi có tổ chức đảng cơ sở.

I. QUÁ TRÌNH XÂY DỰNG TỔ CHỨC ĐẢNG CƠ SỞ CỦA ĐẢNG CỘNG SẢN TRUNG QUỐC TỪ KHI CẢI CÁCH MỞ CỬA ĐẾN NAY

Từ khi thành lập, đặc biệt sau cải cách mở cửa năm 1978, ĐCS Trung Quốc luôn chú trọng đến công tác xây dựng tổ chức đảng cơ sở. Căn cứ vào yêu cầu thực

* TS. Viện Nghiên cứu Trung Quốc

tế của từng giai đoạn lịch sử, ĐCS Trung Quốc đã đề ra những nhiệm vụ cụ thể đối với công tác xây dựng tổ chức cơ sở Đảng.

Tại Hội nghị Trung ương 3 khóa XI ĐCS Trung Quốc (tháng 12-1978), cùng với việc lấy xây dựng kinh tế làm trung tâm, cải cách thể chế chính trị trở thành một bộ phận quan trọng của cải cách mở cửa. Cải cách thể chế lãnh đạo của Đảng, trong đó vai trò lãnh đạo của Đảng ủy cơ sở được coi trọng. Đặng Tiểu Bình từng nói: “Sự lãnh đạo của Đảng ủy, chủ yếu là sự lãnh đạo về chính trị, bảo đảm phương hướng chính trị đúng đắn, bảo đảm quán triệt đường lối, phương châm, chính sách của Đảng, huy động tích cực trên mọi phương diện. Đồng thời, phải lãnh đạo có kế hoạch, cần nghiên cứu khoa học kế hoạch, biết người biết việc, tổ chức tốt lực lượng”⁽¹⁾. Văn kiện *Nghị quyết về một số vấn đề lịch sử của Đảng từ khi thành lập Đảng đến nay* thông qua tại Hội nghị Trung ương 6 khóa XI, nhấn mạnh, lý luận phải kết hợp với thực tiễn, phải liên hệ mật thiết với quần chúng nhân dân, đây là tiêu chí thể hiện sự khác biệt giữa ĐCS Trung Quốc với các chính đảng khác. Mà tổ chức có thể kết nối chặt chẽ giữa Đảng với quần chúng nhân dân chính là tổ chức Đảng ở cơ sở. Đây được coi là phương hướng chỉ đạo cho công tác xây dựng Đảng, xây dựng tổ chức đảng cơ sở của ĐCS Trung Quốc sau này.

Báo cáo chính trị của Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ XII ĐCS Trung Quốc đã đặt ra ba yêu cầu đối với công tác xây

dựng tổ chức Đảng. *Một là*, đối với tổ chức cơ sở của Đảng trong đơn vị sự nghiệp, doanh nghiệp nhà nước: Làm rõ quan hệ giữa công tác Đảng, chính quyền với công tác sản xuất của đơn vị. Theo đó, Đảng chi nắm công tác lãnh đạo về chính trị tư tưởng và phương châm chính sách, chứ không ôm đồm làm thay mọi việc của đơn vị. *Hai là*, quy định rõ ràng quan hệ giữa tổ chức Đảng đối với công nhân, nông dân, phần tử trí thức. Theo đó, tăng cường vai trò lãnh đạo của Đảng đối với công hội; kiện toàn tổ chức cơ sở Đảng ở nông thôn; giáo dục tư tưởng chính trị, quan tâm, hỗ trợ mọi mặt đối với đời sống phần tử trí thức, thanh niên, phụ nữ, phát hiện, bồi dưỡng và kết nạp Đảng những thanh niên tiên tiến đủ điều kiện. *Ba là*, quy định nghiêm ngặt về nghĩa vụ của đảng viên. Báo cáo yêu cầu đảng viên cần kiên trì nguyên tắc của Đảng, không được mượn việc công mưu cầu việc riêng, kết bè kết phái; nghiêm chỉnh chấp hành đường lối, phương châm, chính sách của Đảng, phản đối những khuynh hướng sai lầm trong và ngoài Đảng, có kiến thức chuyên ngành và năng lực tổ chức trong công tác mình lãnh đạo, không lạm dụng chức quyền v.v...⁽²⁾

Đại hội XIII ĐCS Trung Quốc tiếp tục đề ra những yêu cầu mới đối với công tác xây dựng tổ chức, trong đó, yêu cầu trẻ hóa thành viên ban lãnh đạo của tổ chức đảng cơ sở và tổ chức đảng ở địa phương. Kết cấu tuổi trong ban lãnh đạo phải chú ý đến sự phân phối đồng đều; kiên trì trì

thức hóa, chuyên môn hóa cán bộ song cũng cần phải chú ý đến yêu cầu khác nhau ở những vị trí công tác khác nhau. Tổ chức Đảng các cấp địa phương cần xây dựng và hoàn thiện các quy định về nghị sự, chế độ biểu quyết và chế độ sinh hoạt Đảng tương ứng, nhằm đảm bảo quyền lợi dân chủ của đảng viên, mở rộng các kênh dân chủ và kiện toàn sinh hoạt dân chủ trong đảng. Từ đó đảng viên có thể hiểu rõ và có nhiều cơ hội tham gia trực tiếp hơn vào các công việc trong Đảng. Đồng thời, với đường lối “lấy xây dựng kinh tế làm trung tâm”, ĐCS Trung Quốc giai đoạn này tập trung vào công tác xây dựng Đảng ở các doanh nghiệp⁽³⁾. Trong Điều lệ Đảng sửa đổi tại Đại hội XIII, phần quy định các đoàn thể có từ 3 người trở lên có thể thành lập chi bộ cơ sở đã xóa bỏ “công xã nhân dân” ra khỏi danh sách, thể hiện ĐCS Trung Quốc không còn là chính đảng “lấy đấu tranh giai cấp làm cương lĩnh” nữa. Đồng thời, yêu cầu tổ chức cơ sở của Đảng trong doanh nghiệp và đơn vị sự nghiệp cần tập trung tinh thần sức lực vào việc tăng cường xây dựng Đảng, làm tốt công tác chính trị tư tưởng và công tác quần chúng; ủng hộ người phụ trách hành chính thực thi chức trách, quyền hạn theo quy định, và đưa ra ý kiến đối với những vấn đề quan trọng⁽⁴⁾. Vấn đề quan hệ giữa Đảng với doanh nghiệp tiếp tục được đề cập tại các Hội nghị Trung ương 5, 6 khóa XIII của ĐCS Trung Quốc.

Đại hội XIV ĐCS Trung Quốc đã nêu lên yêu cầu tổ chức cơ sở phải là nền tảng của sức chiến đấu và toàn bộ công tác của Đảng. Đảng ủy các cấp phải áp dụng các biện pháp có hiệu quả nhằm cải cách và xây dựng tổ chức đảng cơ sở thành thành lũy chiến đấu đoàn kết và dẫn dắt quần chúng nhân dân và đảng viên phải phát huy vai trò tiên phong gương mẫu⁽⁵⁾. Sau đó, văn kiện *Nghị quyết của Trung ương Đảng về một số vấn đề quan trọng tăng cường xây dựng Đảng* của Hội nghị Trung ương 4 (tháng 9-1994) đề ra bốn yêu cầu đối với tổ chức đảng cơ sở, đó là: Xoay quanh đường lối cơ bản của Đảng, phục vụ nhiệm vụ trung tâm của Đảng; lấy tinh thần cải cách để nghiên cứu tình hình mới, vấn đề mới, cải tiến nội dung hoạt động và phương thức công tác của tổ chức đảng cơ sở; thực hiện nghiêm túc sinh hoạt Đảng và kỷ luật của Đảng; quy hoạch lâu dài, khoa học và giải quyết có hiệu quả những vấn đề nổi bật trước mắt. Văn kiện cũng đưa ra những quy định cụ thể đối với các tổ chức đảng cơ sở ở nông thôn, doanh nghiệp nhà nước và trường học. Đối với công tác quản lý giáo dục đảng viên, Nghị quyết nêu rõ cần phải thiết lập lý tưởng Cộng sản trong đội ngũ đảng viên, bồi dưỡng những đảng viên ưu tú toàn tâm toàn ý phục vụ nhân dân, củng cố cơ sở quần chúng của Đảng⁽⁶⁾.

Báo cáo chính trị tại Đại hội XV ĐCS Trung Quốc (tháng 9-1997) nhấn mạnh

cần nghiêm túc thực hiện công tác giáo dục, quản lý và giám sát của đảng viên, tăng cường năng lực giải quyết mâu thuẫn tự thân⁽⁷⁾.

Tiếp đó, Đại hội XVI ĐCS Trung Quốc (tháng 11-2002) đã đề ra mục tiêu xây dựng toàn diện xã hội khá giả, nhanh chóng thúc đẩy hiện đại hóa xã hội chủ nghĩa, do đó cần phải tăng cường và cải thiện hơn nữa sự lãnh đạo của Đảng. Trong công tác cụ thể, Báo cáo nêu rõ: Tăng cường xây dựng đồng bộ tổ chức cấp thôn lầy tổ chức đảng ở thôn làm trung tâm; doanh nghiệp nhà nước và doanh nghiệp tập thể cần kiên trì toàn tâm toàn ý dựa vào giai cấp công nhân, tổ chức đảng ở doanh nghiệp cần phải tích cực tham gia vào quyết sách các vấn đề quan trọng của doanh nghiệp và phát huy vai trò hạt nhân chính trị của mình. Đại hội lần này đã đề cập đến vấn đề xây dựng Đảng ở các doanh nghiệp tư nhân, khu phố, các đoàn thể xã hội và tổ chức xã hội, nỗ lực thực hiện tốt công tác xây dựng Đảng với công tác xây dựng Đảng ở trường học, viện nghiên cứu, đoàn thể văn hóa...⁽⁸⁾

Đại hội XVII ĐCS Trung Quốc (tháng 10-2007) tiếp tục hoàn thiện các cơ chế có liên quan và đề ra một số yêu cầu mới đối với công tác xây dựng tổ chức cơ sở Đảng. Trước hết là, xây dựng tư tưởng của Đảng theo yêu cầu xây dựng chính đảng học tập. Hai là, yêu cầu thực hiện dân chủ trong Đảng kết hợp giữa giới thiệu của tổ chức Đảng cấp trên với giới

thiệu của đảng viên và quần chúng nhân dân khi bầu thành viên ban lãnh đạo tổ chức Đảng. Cuối cùng, yêu cầu thúc đẩy xây dựng tổ chức đảng cơ sở, phát huy vai trò thúc đẩy phát triển, phục vụ quần chúng, quy tụ lòng người, thúc đẩy hài hòa của tổ chức đảng cơ sở. Lấy xây dựng tổ chức cơ sở của Đảng để dẫn dắt việc xây dựng các loại hình tổ chức cơ sở xã hội khác⁽⁹⁾.

Hội nghị Trung ương 4 khóa XVII đã đưa ra quyết định quan trọng đối với công tác xây dựng đảng trên các phương diện như quy mô, công tác đảng viên, xây dựng đội ngũ đảng viên và xây dựng tổ chức cơ sở Đảng. Bao gồm: (1) Mở rộng diện bao phủ của tổ chức đảng cơ sở ở các hợp tác xã chuyên nghiệp của nông dân, các hiệp hội ngành nghề, chuỗi ngành nghề, tổ chức kinh tế phi công hữu, tổ chức xã hội nhằm tăng cường và củng cố cơ sở của Đảng; (2) Đề ra nhiệm vụ cụ thể đối với từng cơ sở Đảng ở từng lĩnh vực. Cụ thể, tổ chức đảng ở nông thôn phải phát huy vai trò hạt nhân lãnh đạo trong xây dựng nông thôn mới; tổ chức đảng ở doanh nghiệp nhà nước phải đảm bảo vai trò tham gia vào quyết sách, giám sát của doanh nghiệp; tổ chức đảng ở khu phố phải phát huy vai trò hạt nhân lãnh đạo trong xây dựng văn minh hài hòa ở khu phố; tổ chức Đảng ở khu vực dân tộc phải phát huy vai trò thành lũy chiến đấu trong đoàn kết nhân dân các dân tộc, thúc đẩy hài hòa và ổn định... (3) Hội nghị yêu

cầu tăng cường giáo dục tính Đảng đối với đảng viên mới, quan tâm đến tư tưởng, công tác và đời sống của đảng viên, quan tâm và hỗ trợ đảng viên già, đảng viên gặp khó khăn. Đối với đảng viên cơ sở cần quy hoạch bồi dưỡng giáo dục, thực hiện chế độ bồi dưỡng luân phiên đối với đảng viên trong tổ chức cơ sở. (4) Phát huy vai trò của tổ chức cơ sở đảng ở thành thị, giúp đỡ tổ chức cơ sở ở nông thôn, cùng hướng nguồn lực, chính hợp nguồn lực xây dựng đảng cơ sở ở thành thị và nông thôn⁽¹⁰⁾.

Đặc biệt, từ sau Đại hội XVIII, ĐCS Trung Quốc tập trung xây dựng tổ chức đảng cơ sở theo mô hình phục vụ. Nhiệm vụ này lần đầu tiên được đề ra tại Hội nghị Trung ương 3 khóa XVIII, đến Hội nghị Trung ương 5 nhấn mạnh Đảng ủy các cấp phải nhận thức sâu sắc hơn quy luật phát triển, hoàn thiện thể chế cơ chế Đảng lãnh đạo công tác phát triển kinh tế xã hội, tăng cường xây dựng tổ chức các cấp của Đảng, tăng cường chức năng chính thể của tổ chức đảng cơ sở. Tổ chức đảng cơ sở là tổ chức gần với quần chúng nhân dân nhất, vì vậy cần thông qua mở rộng và tăng cường chức năng phục vụ của tổ chức đảng cơ sở để thực hiện chuyển đổi mô hình của tổ chức đảng cơ sở. Đề triển khai nhiệm vụ này, tháng 5-2014, ĐCS Trung Quốc ban hành văn bản *Ý kiến về việc tăng cường xây dựng tổ chức đảng cơ sở mô hình phục*

vụ. Văn bản này đã trả lời một cách hệ thống các vấn đề như: Mô hình phục vụ của tổ chức đảng cơ sở là gì, vì sao phải xây dựng mô hình này và xây dựng như thế nào.

Bên cạnh đó, ĐCS Trung Quốc còn nhấn mạnh đến tầm quan trọng của công tác xây dựng đội ngũ cán bộ và đội ngũ đảng viên. Về công tác xây dựng đội ngũ cán bộ, ĐCS Trung Quốc nhấn mạnh, Đảng muốn quản lý Đảng trước hết phải quản lý tốt cán bộ; quản lý Đảng nghiêm minh, quan trọng là phải quản lý cán bộ nghiêm minh. Kiên trì giáo dục nghiêm, quản lý nghiêm, giám sát nghiêm, để mỗi một cán bộ thấu hiểu sâu sắc rằng làm cán bộ phải vất vả hơn nhiều, phải chấp nhận sự ràng buộc nghiêm khắc⁽¹¹⁾. Vì vậy, từ sau Đại hội XVIII, một loạt yêu cầu nhằm cụ thể hóa công tác xây dựng đội ngũ cán bộ ở các ban ngành, địa phương khác nhau theo tiêu chuẩn mới của một cán bộ tốt đã được đề ra. Ở phạm vi rộng, cán bộ tốt là một người cán bộ vừa phải có đức, vừa phải có tài, nhấn mạnh đến chữ “đức”, “lấy đức tu thân, lấy đức lập uy, lấy đức thu phục quần chúng, là nhân tố quan trọng để cán bộ trưởng thành”⁽¹²⁾. Ở phạm vi hẹp, cán bộ phải là người có “niềm tin kiên định, vì dân phục vụ, làm việc hiệu quả, dám gánh trách nhiệm, trong sạch liêm khiết”⁽¹³⁾. Về tiêu chuẩn xây dựng đội ngũ đảng viên, từ sau Đại hội XVIII, ĐCS

Trung Quốc đặt ra yêu cầu làm cho quy mô, kết cấu, tổ chức, tuân thủ kỷ luật, phát huy vai trò của đội ngũ đảng viên phải đạt đến trạng thái tốt đẹp. Do đó, phải nhận thức đúng đắn và nắm vững mối quan hệ giữa số lượng và chất lượng cán bộ đảng viên. Chất lượng đội ngũ cán bộ đảng viên phản ánh và thể hiện tính chất của Đảng, thể hiện hình tượng của Đảng. Sự tồn tại của phần tử tham nhũng làm xấu đi hình tượng chung của Đảng.

Báo cáo Đại hội XIX nhấn mạnh xây dựng tổ chức cơ sở đảng: tổ chức cơ sở đảng là nền tảng bảo đảm việc quán triệt thực hiện đường lối, phương châm, chính sách và nghị quyết của Đảng. Cần phải coi nâng cao năng lực tổ chức làm trọng điểm, nhấn mạnh công năng chính trị, coi việc xây dựng tổ chức cơ sở đảng trở thành thành lũy chiến đấu kiên cường tuyên, truyền chủ trương của Đảng, quán triệt nghị quyết, lãnh đạo quản lý cơ sở, đoàn kết động viên quần chúng, thúc đẩy cải cách phát triển⁽¹⁴⁾. Chức năng của tổ chức cơ sở đảng là nền tảng của toàn bộ công tác đảng và sức chiến đấu của Đảng. Điều lệ ĐCS Trung Quốc do Đại hội XIX bổ sung sửa đổi quy định chức năng của tổ chức cơ sở đảng gồm 8 chức năng⁽¹⁵⁾.

II. KINH NGHIỆM XÂY DỰNG TỔ CHỨC ĐẢNG CỦA ĐCS TRUNG QUỐC

Từ khi thành lập, ĐCS Trung Quốc đã nhận thức được vai trò quan trọng của tổ chức cơ sở, do đó luôn coi trọng và đặt

công tác xây dựng tổ chức này lên vị trí quan trọng trong xây dựng Đảng cầm quyền. Tính đến ngày 31-12-2016, Trung Quốc có 4,518 triệu tổ chức cơ sở đảng với 89,447 triệu đảng viên⁽¹⁶⁾. Đây là lực lượng chính và cơ sở để Đảng Cộng sản Trung Quốc triển khai thực hiện các chủ trương, đường lối của Đảng.

96 năm qua từ khi thành lập, công tác xây dựng tổ chức đảng của ĐCS Trung Quốc thể hiện tập trung ở các điểm chủ yếu sau:

Một là, coi trọng công tác xây dựng tổ chức cơ sở Đảng

Ngay từ khi mới thành lập, ĐCS Trung Quốc đã hết sức coi trọng xây dựng tổ chức cơ sở và kiên trì địa vị nền tảng của nó trong toàn bộ công tác của Đảng. Điều lệ Đảng tại Đại hội VIII ĐCS Trung Quốc đã xác định vai trò cầu nối giữa Đảng với quần chúng nhân dân và nêu lên tám nhiệm vụ cơ bản của tổ chức đảng cơ sở. Đại hội XI lần đầu tiên xác định vai trò thành lũy chiến đấu của tổ chức đảng cơ sở, đến Đại hội XV nhấn mạnh vai trò “nền tảng của sức chiến đấu và toàn bộ công tác của Đảng”. Trong toàn bộ quá trình phát triển, thể chế, cơ chế của công tác tổ chức đảng cơ sở đã thay đổi theo sự thay đổi về đường lối chính trị của Đảng. Chức trách của tổ chức Đảng cũng được điều chỉnh theo địa vị, môi trường, trọng tâm công tác của Đảng. Tuy nhiên, địa vị nền tảng của tổ chức cơ sở Đảng trong toàn bộ công tác

của Đảng không thay đổi. Nguyên nhân là bởi tổ chức cơ sở của Đảng là nền tảng của toàn bộ hệ thống tổ chức của Đảng, là ngọn nguồn phát triển tự thân và tăng trưởng lực lượng của Đảng, là điểm đặt chân của toàn bộ công tác của Đảng và là cầu nối giữa Đảng với quần chúng nhân dân.

Hai là, lý luận và thực tiễn trong công tác xây dựng tổ chức cơ sở đảng luôn tập trung xoay quanh trọng tâm công tác của Đảng, đồng bộ với công tác trọng điểm của Đảng.

Trọng tâm công tác của Đảng thay đổi thì công tác xây dựng tổ chức của Đảng cũng có sự thay đổi. Tuy nhiên, nếu chỉ đạo trọng tâm đúng đắn sẽ khiến cho tổ chức cơ sở có sự phát triển tốt, đồng thời phát huy được đầy đủ vai trò trung gian của tổ chức cơ sở; ngược lại sẽ phá hủy sự phát triển tự thân của tổ chức cơ sở và ảnh hưởng đến việc phát huy vai trò của nó. Việc xây dựng tổ chức của Đảng xoay quanh trọng tâm của Đảng, lấy nhiệm vụ chủ yếu của Đảng là trung tâm sẽ phát huy được vai trò cầu nối giữa Đảng với quần chúng. Nếu như tổ chức cơ sở của Đảng không phát huy được vai trò hạt nhân chính trị, thì tính tiên tiến của Đảng sẽ trở thành khẩu hiệu suông. Sau Hội nghị Trung ương 3 khóa XI, trọng tâm công tác của ĐCS Trung Quốc chuyển sang xây dựng kinh tế đặt ra yêu cầu mới đối với tổ chức đảng cơ sở là “Đảng phải quản lý Đảng”, “phân tách chức năng của Đảng và chính quyền”,

“phân tách giữa chính quyền và đoàn thể”. Đại hội XIII ĐCS Trung Quốc từng bước cải thiện chức trách của tổ chức đảng ở đơn vị sự nghiệp. Đại hội XIV quy định rõ ràng vai trò của tổ chức Đảng ở cơ sở. Đến Đại hội XVI, nhằm thích ứng với yêu cầu xây dựng chế độ doanh nghiệp hiện đại, ĐCS Trung Quốc nêu lên vai trò hạt nhân chính trị của tổ chức đảng trong doanh nghiệp quốc hữu và doanh nghiệp tập thể, tham gia vào quyết sách của quan trọng của doanh nghiệp, tăng cường và cải tiến công tác chính trị tư tưởng, nâng cao tổ chất đội ngũ công nhân.

Ba là, tăng cường xây dựng cấp ủy và đội ngũ đảng viên

Tổ chức đảng cơ sở muốn phát huy được vai trò của mình, cần phải có ban lãnh đạo kiên định và đội ngũ đảng viên tổ chất cao. Ngay từ thời kỳ đầu mới thành lập cho đến nay, ĐCS Trung Quốc rất coi trọng đến việc xây dựng cấp ủy của chi bộ và đã có những quy định cụ thể. Đó là, cấp ủy phải có giác ngộ chính trị cao, chấp hành chính sách của Đảng, kỷ luật kiên quyết, năng lực làm việc tốt, tác phong đúng đắn, có thể đoàn kết quần chúng nhân dân, dũng cảm đấu tranh. Về xây dựng đội ngũ đảng viên, ĐCS Trung Quốc coi trọng việc nâng cao tổ chất của đảng viên, thực hiện giáo dục chính trị, kiên trì chế độ tập trung dân chủ, phân đối dân chủ cực đoan. Sau Đại hội XVIII, công tác xây dựng đội ngũ cấp ủy và xây dựng đảng viên vẫn tiếp tục được tăng

cường theo phương châm vừa có đức vừa có tài, lấy đức làm đầu và nhiều tiêu chuẩn khác như đã nêu ở phần trên. Một phương diện khác cũng hết sức quan trọng trong xây dựng đội ngũ cán bộ và đảng viên chính là công tác chống tham nhũng và xử lý thỏa đáng những đảng viên không đủ tư cách. Nhằm thực hiện tốt việc này, ĐCS Trung Quốc đã tổ chức giáo dục lý luận chính trị, bổ sung “can-xi” tư tưởng cho cán bộ và đảng viên ĐCS Trung Quốc.

Bốn là, nắm chắc khâu xây dựng chế độ của tổ chức cơ sở Đảng, nỗ lực thúc đẩy chế độ hóa, quy phạm hóa của công tác tổ chức cơ sở Đảng.

Qua quá trình phát triển lâu dài, công tác xây dựng tổ chức cơ sở của ĐCS Trung Quốc đã dần hình thành một hệ thống chế độ hóa và quy phạm hóa, bao gồm: nguyên tắc sắp xếp tổ chức cơ sở, chức trách và nhiệm vụ của tổ chức cơ sở, tiêu chuẩn của đảng viên, quyền lợi và nghĩa vụ của đảng viên, chế độ tổ chức và phương thức hoạt động của tổ chức cơ sở Đảng.

Xây dựng chế độ đã được chú trọng từ ngay thời kỳ cách mạng dân chủ, hình thành một loạt chế độ quy phạm hóa quản lý giáo dục đảng viên như Hội nghị tiểu tổ, Đại hội Chi bộ, Đại hội Liên tịch... đã thay đổi được tình trạng vô kỷ luật của công tác giáo dục đảng viên. Đồng thời, một số kinh nghiệm và cách làm trong

quản lý giáo dục đảng viên đã trở thành nguyên tắc, trở thành chế độ toàn Đảng phải tuân theo. Hiện nay, ĐCS Trung Quốc cũng áp dụng nhiều biện pháp có hiệu quả nhằm đảm bảo các chế độ được chấp hành triệt để, phát huy đầy đủ vai trò quy phạm, chức năng phòng ngừa, vai trò thưởng phạt và giám sát, đồng thời không ngừng hoàn thiện chế độ tập trung dân chủ, chế độ đánh giá đảng viên dân chủ, chế độ khuyến khích, quan tâm, giúp đỡ trong nội bộ Đảng, chế độ giám sát trong Đảng v.v... Nghị quyết về một số vấn đề quan trọng trong tăng cường xây dựng Đảng đã đưa ra một loạt điều lệ công tác tổ chức cơ sở Đảng. Căn cứ vào Nghị quyết này, ĐCS Trung Quốc đã ban hành một loạt các văn bản có liên quan như: “Ý kiến về việc tăng cường công tác xây dựng Đảng ở khu phố” (năm 1996), “Điều lệ công tác của tổ chức cơ sở ở cơ quan Đảng và nhà nước của ĐCS Trung Quốc” (năm 1998), “Điều lệ công tác tổ chức cơ sở ở nông thôn của ĐCS Trung Quốc” (năm 1999), “Ý kiến về việc tăng cường công tác xây dựng Đảng trong đoàn thể xã hội” (năm 2000), “Ý kiến về việc tăng cường và cải tiến công tác xây dựng Đảng ở các doanh nghiệp trung ương” (năm 2004), “Ý kiến về việc tăng cường và cải tiến hơn nữa công tác xây dựng Đảng ở khu phố” (năm 2004), “Điều lệ công tác tổ chức cơ sở ở trường học cao đẳng phổ thông của ĐCS Trung

Quốc” (năm 2010), “Ý kiến về việc tăng cường và cải tiến công tác xây dựng Đảng ở doanh nghiệp phi quốc hữu (Thí điểm)” (năm 2012) v.v...

Năm là, từng bước thực hiện chuyển biến chức năng của tổ chức đảng cơ sở cho phù hợp với yêu cầu của thực tiễn.

Trong suốt quá trình phát triển, tổ chức cơ sở Đảng không ngừng lớn mạnh, đồng thời cũng thay đổi cùng với sự thay đổi trọng tâm của công tác Đảng. Sự thay đổi về nhiệm vụ của Đảng khiến cho nội dung phát triển của tổ chức cơ sở cũng thay đổi theo, từ chỗ phát triển ở lĩnh vực đơn nhất sang cùng phát triển ở nhiều lĩnh vực khác nhau. Sau Đại hội XV, không chỉ tổ chức đảng ở nông thôn, doanh nghiệp nhà nước, cơ quan, trường học, viện nghiên cứu, khu phố ... được củng cố và có những yêu cầu mới, ĐCS Trung Quốc còn khẳng định địa vị của kinh tế phi công hữu, yêu cầu trong lĩnh vực kinh tế này cũng cần phải xây dựng tổ chức cơ sở của Đảng. Việc mở rộng lĩnh vực xã hội vừa thể hiện sự gia tăng ảnh hưởng xã hội của tổ chức đảng, vừa tạo cơ sở xã hội để phương châm chính sách của Đảng cũng như sự phát triển của đất nước được thực hiện tốt hơn.

Công tác xây dựng tổ chức cơ sở không chỉ được mở rộng về diện, mà chức năng của tổ chức cơ sở cũng có những thay đổi tương ứng nhằm thích ứng với sự thay đổi nhiệm vụ của Đảng.

Yêu cầu cơ bản và quan trọng nhất trong thay đổi chức năng của tổ chức cơ sở là tổ chức đảng cơ sở không được ôm đồm mọi mặt công tác mà chỉ chỉ đạo về chính trị, đứng ở vị trí hạt nhân chính trị, bảo đảm các ban ngành, lĩnh vực trong quá trình phát triển của mình có thể quán triệt tốt phương châm chính sách của Đảng.

*
* *

Tổ chức cơ sở đảng và đảng viên là lực lượng quan trọng, đóng vai trò nòng cốt trong thực hiện các chủ trương, đường lối, kế hoạch của ĐCS Trung Quốc. Tổng Bí thư Tập Cận Bình cho rằng muốn giải quyết tốt mọi việc của Trung Quốc, then chốt nằm ở Đảng Cộng sản Trung Quốc. ĐCS Trung Quốc luôn xoay quanh nhiệm vụ của từng giai đoạn lịch sử, kết hợp chặt chẽ giữa tư tưởng chính trị, chế độ, tổ chức và cán bộ nhân sự, thực hiện đúng nguyên tắc tập trung dân chủ, nhằm phát huy vai trò nền tảng của tổ chức cơ sở đảng với vai trò tiên phong, gương mẫu của đảng viên. Trong đó, đảng viên và tổ chức cơ sở đảng được coi là nền tảng, vai trò của cấp ủy, vai trò của sinh hoạt dân chủ trong đảng và giám sát trong đảng được đề cao. Công tác của tổ chức cơ sở đảng được thực hiện theo các quy chế, quy định và xác định rõ các mối quan hệ công tác, đồng thời kịp thời điều chỉnh và kiện toàn trong bối cảnh

hoặc nhiệm vụ chính trị mới. Chất lượng tổ chức cơ sở đảng gắn liền với tổ chức, năng lực của các đảng viên. Do đó, việc nâng cao chất lượng tổ chức cơ sở đảng luôn đi đôi với nâng cao năng lực, tổ chức của đảng viên, gắn với việc chống tha hóa, tham nhũng. Đảng viên là gốc của mọi công việc trong Đảng. Do đó, muốn giải quyết tốt mọi công việc của Đảng, then chốt ở người đảng viên ĐCS và tổ chức cơ sở Đảng.

CHÚ THÍCH:

(1) 《邓小平文选》，第二卷，人民出版社，北京，1994年，第97-98。

(2) 全面开创社会主义现代化建设的新局面 — 在中国共产党第十二次全国代表大会上的报告 http://www.gov.cn/test/2007-08/28/content_729792.html.

(3) 赵紫阳在中国共产党第十三次全国代表大会上的报告，<http://cpc.people.com.cn/GB/64162/64168/64566/65447/4526368.html>

(4) 中国共产党章程部分条文修正案，（1987年11月1日，中国共产党第十三次全国代表大会通过）<http://fuwu.12371.cn/2014/12/24/ARTI1419399131052717.shtml>.

(5) 加快改革开放和现代化建设步伐，夺取有中国特色社会主义事业的更大胜利（一

九九二年十月十二日）<http://cpc.people.com.cn/GB/64162/134902/8092276.html>.

(6) 中共中央关于加强党的建设几个重大问题的决定(1994年9月28日中国共产党第十四届中央委员会第四次全体会议通过)<http://cpc.people.com.cn/GB/64162/71380/71387/71588/4854612.html>.

(7) 《高举邓小平理论伟大旗帜，把建设有中国特色社会主义事业全面推向二十一世纪》，<http://cpc.people.com.cn/GB/67481/69242/69323/4694542.html>.

(8) 全面建设小康社会，开创中国特色社会主义事业新局面，<http://www.cnki.com.cn/Article/CJFDTotal-BJSH200212001.html>.

(9) 高举中国特色社会主义伟大旗帜 为夺取全面建设小康社会新胜利而奋斗 - 在中国共产党第十七次全国代表大会上的报告（2007年10月15日）http://paper.people.com.cn/rmrb/html/2007-10/25/content_27198418.html.

(10) 中共中央加强改进新形势下党建若干重大问题的决定，http://www.gov.cn/jrzq/2009-09/27/content_1428158.htm，2009年09月27日。

(11) 中共中央文献研究室：《十八大以来重要文献选编》（上），中央文献出版社，北京，2014年，第350页。

(12) 2016年7月1日习近平在庆祝中国共产党成立95周年大会上的讲话，http://news.xinhuanet.com/politics/2016-07/01/c_1119150660.htm，2016年07月01日

(13) 《习近平在全国组织工作会议上强调建设一支宏大高素质干部队伍 确保党始终成为坚强领导核心》。

http://www.gov.cn/lhdh/2013-06/29/content_2437094.htm;

(14) 在中国共产党第十九次全国代表大会上的报告 (http://news.xinhuanet.com/politics/19cpcnc/2017-10/27/c_1121867529.html).

(15) 中国共产党章程 http://news.xinhuanet.com/politics/19cpcnc/2017-10/28/c_1121870794_6.html.

(16) 《人民日报》(2017年07月03)

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1) 《邓小平文选》，第二卷，人民出版社，北京，1994年，第97-98

2) 《全面开创社会主义现代化建设的新局面——在中国共产党第十二次全国代表大会上的报告》 http://www.gov.cn/test/2007-08/28/content_729792.htm

3) 中共中央关于加强党的建设几个重大问题的决定(1994年9月28日中国共产党第十四届中央委员会第四次全体会议通过) <http://cpc.people.com.cn/GB/64162/71380/71387/71588/4854612.html>

4) 《高举邓小平理论伟大旗帜，把建设有中国特色社会主义事业全面推向二十一世纪》，<http://cpc.people.com.cn/GB/67481/69242/69323/4694542.html>

5) 中共中央文献研究室：《十八大以来重要文献选编》(上)，中央文献出版社，北京，2014年，第350页。

6) 2016年7月1日习近平在庆祝中国共产党成立95周年大会上的讲话。

7) 《习近平在全国组织工作会议上强调建设一支宏大高素质干部队伍 确保党始终成为坚强领导核心》，http://www.gov.cn/lhdh/2013-06/29/content_2437094.html.

8) 邓小平：《重要的是做好经常工作》(1991年12月27日)，<http://cpc.people.com.cn/GB/64184/64185/66610/4488588.html>.

9) 江泽民：《在全国组织部长会议上的讲话》，http://www.china.com.cn/guoqing/2012-09/13/content_26747818.htm

10) 胡锦涛：《在抗震救灾先进基层党组织和优秀共产党员代表座谈会上的讲话》，http://xh.xhby.net/mp1/html/2008-07/01/content_8160970.html.

11) 习近平：《在党的群众路线教育实践活动总结大会上的讲话》，《人民日报》，2014-10-15。

12) 蒋玉林：《社区党建探析：兼论党的基层组织建设》，《福建党史月刊》，2012年12期。

13) 李俊伟：《党的基层组织建设的历史经验及现实启示》，《求知》，2006年8期。

14) 刘肖委：《论党的基层组织建设的优良传统和宝贵经验》，《求是》，2013年5期。

15) 在中国共产党第十九次全国代表大会上的报告 (http://news.xinhuanet.com/politics/19cpcnc/2017-10/27/c_1121867529.html).

16) 中国共产党章程 http://news.xinhuanet.com/politics/19cpcnc/2017-10/28/c_1121870794_6.html.

17) 中共中央加强改进新形势下党建若干重大问题的决定，http://www.gov.cn/jrzq/2009-09/27/content_1428158.htm，2009年09月27日。

18) 中共中央关于加强党同人民群众联系的决定，<http://cpc.people.com.cn/GB/64162/71380/71387/71588/4854605.html>.

19) 赵紫阳在中国共产党第十三次全国代表大会上的报告，<http://cpc.people.com.cn/GB/64162/64168/64566/65447/4526368.html>